

Klassieke Olympiaden 2020-2021

Opgaven Latijn

ronde 2

Vooraf aan de leerlingen

- Hieronder tref je een deel van het gelezen pensum aan.
- Er zijn in totaal 22 vragen.
- Bij elke vraag staat aangegeven hoeveel punten deze waard is.
- De tijd waarin de toets afgenomen wordt, bedraagt maximaal 90 minuten. Leerlingen met dyslexie krijgen 15 minuten extra.
- Het gebruik van een woordenboek Latijn-Nederlands is toegestaan, zoals bij het Centraal Eindexamen.
- Het gebruik van een woordenboek Nederlands is niet toegestaan.
- Na de pauze volgt de creatieve opdracht.

Exitus fortunatus vobis sit!

Tekst

135 Nec te nobilium fugiat certamen equorum:
                  multa capax populi commoda Circus habet.
Nil opus est digitis per quos arcana loquaris,
                  nec tibi per nutus accipienda nota est;
proximus a domina, nullo prohibente, sedeto,
140 iunge tuum lateri qua potes usque latus.
Et bene, quod cogit, si nolis, linea iungi,
                  quod tibi tangenda est lege puella loci.
Hic tibi quaeratur socii sermonis origo,
                  et moveant primos publica verba sonos:
145 cuius equi veniant, facito studiose requiras,
                  nec mora, quisquis erit cui favet illa, fave.
At cum pompa frequens caelestibus ibit eburnis,
                  tu Veneri dominae plaude favente manu;
utque fit, in gremium pulvis si forte puellae
150 deciderit, digitis excutiendus erit;
etsi nullus erit pulvis, tamen excute nullum:
                  quaelibet officio causa sit apta tuo;
pallia si terra nimium demissa iacebunt,
                  collige et inmunda sedulus effer humo:
155 protinus, officii pretium, patiente puella
                  contingent oculis crura videnda tuis.
Respice praeterea, post vos quicumque sedebit,
                  ne premat opposito mollia terga genu.
Parva leves capiunt animos: fuit utile multis

160   pulvinum facili composuisse manu;
                 profuit et tenui ventos movisse tabella
                 et cava sub tenerum scamna dedisse pedem.

Ovidius, *Ars Amatoria* I.135-162

Vraag 1

regel 135

Noteer van twee verschillende stilistische middelen die in deze regel gebruikt worden, de naam en het betreffende tekstelement. (2 punten)

Vraag 2

regel 136 **commoda**

Leg uit wat het begrip **commoda** gezien de context inhoudt. (2 punten)

Vraag 3

regel 137-138 **Nil t/m est**

Noteer het Nederlandse zelfstandig naamwoord waarmee deze manieren van communiceren in één woord worden aangeduid. (2 punten)

Vraag 4

regels 137-140

De woorden *bilateraal*, *domineren* en *geaccepteerd* gaan terug op Latijnse woorden in de aangegeven regels. Citeer de desbetreffende drie Latijnse woorden en maak duidelijk wat de betekenisrelatie tussen het Nederlandse en het Latijnse woord is. (6 punten)

Vraag 5

regel 140

In deze regel wordt het stijlmiddel hyperbaton gebruikt.

- a. Noteer de Latijnse woorden die het hyperbaton vormen. (1 punt)
- b. Leg uit dat het hyperbaton de inhoud van deze regel ondersteunt. (1 punt)

Vraag 6

regel 141 **linea**

Leg uit dat de **linea** niet het effect heeft dat de architecten van de tribune voor ogen hadden. (2 punten)

Vraag 7

regels 143-144

Hieronder volgen twee vertalingen van deze regels:

- A “Zo kun je ook een algemeen gesprek beginnen, gewoon, beleefde praat, dat is de beste toon.”
(M. d’Hane Scheltema)
- B “Dan moet je een buurpraatje zien aan te knopen en begin met woorden die iedereen mag horen.”
(E. de Laet)

Welke van de twee vind jij de beste? Noteer twee argumenten en ga bij elk argument op het Latijn en beide vertalingen in. Laat de metriek buiten beschouwing. (4 punten)

Vraag 8

regels 145-146

Stel dat je een film van de *Ars Amatoria* zou regisseren. Wat zou je dan laten gebeuren bij de regels 145-146? (2 punten)

Vraag 9

regels 143-146

De coniunctivi **quaeratur** (r. 143) en **moveant** (r. 144) drukken een aansporing uit.

- Waarom past dit gebruik goed in deze tekst? (1 punt)
- Welke andere modus is ook geschikt om tot actie aan te sporen? Noteer daarbij een voorbeeld van deze modus uit deze regels. (1 punt)
- In de regels 149-150 wordt een andere manier gebruikt om tot actie aan te sporen. Noteer de naam hiervan en citeer het betreffende Latijnse tekstelement. (1 punt)

Vraag 10

regels 139-148

Noteer uit deze regels drie woorden waarmee de te versieren persoon wordt aangeduid. Noteer bij elk woord ook het nummer van de betreffende regel. (3 punten)

Vraag 11

regel 147 **caelestibus eburnis**

Deze woorden vormen een: (1 punt)

- metafoor
- metonymia
- personificatie
- vergelijking

Vraag 12

Regel 147 **At**

At markeert een tegenstelling. Deze tegenstelling zit hem in het verschil tussen het juichen bij de paarden en het juichen bij de beeldenoptocht. Leg in eigen woorden uit dat er verschil zit tussen beide keren juichen. (2 punten)

Vraag 13

regels 149-152 **utque fit t/m apta tuo**

Vertaal deze regels in goed Nederlands. (8 punten)

Vraag 14

regel 153 **pallia si terra nimium demissa iacebunt**

- Schrijf dit vers over en scandeer het. (2 punten).
- Beredeneer op grond van het metrum waarom **demissa** bij **pallia** hoort en niet bij **terra**. (2 punten)

Vraag 15

regel 155 **officii pretium**

- Omschrijf in eigen woorden welk officium wordt bedoeld. (2 punten)
- Omschrijf in eigen woorden welk pretium wordt bedoeld. (2 punten)

Vraag 16

regel 157

Leg uit waarom de vertaling “kijk wie er achter jullie zit” grammaticaal onmogelijk is. (1 punt)

Vraag 17

regel 159 **Parva leves capiunt animos**

Zet deze woorden om in het overeenkomstige enkelvoud. (4 punten)

Vraag 18

De volgende regels komen uit een ander deel van de tekst die je hebt gelezen. In het handschrift zijn drie woorden helaas niet meer leesbaar. Welke woorden zijn volgens jou de juiste? Noteer deze. (6 punten)

**etsi xxx eris, formosa yyy potis.
et latebras zzz nox dabit ipsa tuis.**

xxx	yyy	zzz
turpe	videbere	vitia
turpem	videberis	vitiis
turpis	videre	vitio
turpus	videri	vitium

Vraag 19

Een oud gezegde luidt: "Men koopt geen parels in het donker, noch zoekt men liefde in de nacht." Dit betekent zoiets als dat je verstandig moet zijn bij het versieren van een vrouw en geen onnodige risico's moet nemen. Is dit in overeenstemming met wat Ovidius zegt in de passage uit boek 3 van het pensum? Motiveer je antwoord. (2 punten)

Vraag 20

Op welke plaats in Rome die met onderstaande afbeeldingen worden aangeduid, kwam je als man doorgaans **geen** vrouwen tegen? Motiveer je antwoord. (2 punten)

A.

B.

C.

D.

Bron: Wikipedia

Vraag 21

regels 135-162

Deze passage kan in drie delen worden onderverdeeld, gelet op het gebruik van de werkwoordstijden. Noteer de regelnummers van elk van de drie gedeelten en noteer daarbij welke werkwoordstijd overwegend gebruikt wordt. (5 punten)

Vraag 22

Hieronder volgen acht afbeeldingen (A t/m G) van godinnen. Drie zijn er niet van Venus. Noteer de letters van die drie afbeeldingen en de naam van de afgebeelde godin. (3 punten)

A.

Thorvaldsen, Louvre
Bron: Wikipedia

B.

Ingres, Musée Condé, Chantilly
Bron: Wikipedia

C.

Baudry, Walters Art Museum, Baltimore, USA
Bron: Wikipedia

D.

Louvre
Bron: Wikipedia

E.

Dubois, Chateau de Bussy-Rabutin
Bron: Wikipedia

F.

Pompeii
Bron: Wikipedia

G.

Louvre
Bron: Theoi.com

H.

Capitolijnse musea
Bron: Wikipedia

Einde